

ВЫВОДЫ. CONCLUSIONS.

Нормы латвийского законодательства, соответствующие международным регулам, позволяют, знать о правовой защищенности малого предпринимательства; создавать новые рабочие места; инициировать разработку новых идей, методов и технологий в малом бизнесе; повышать эффективность положительного государственного влияния на развитие тех или иных видов деятельности и на малое предпринимательство в целом; привлекать значительные иностранные инвестиции в латвийскую экономику.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ И ИНЫХ ИСТОЧНИКОВ

1. Komerclikums (pieņemts 13.04.2000.) // Ar grozījumiem 01.01.2010. Latvijas Vēstnesis 2010.
2. Konkurences likums (pieņemts 04.10.2001.) // Latvijas Vēstnesis, 2001.
3. Autortiesību likums (pieņemts 06.04.2000.) // Ar grozījumiem 06.03.2003 un 22.04.2004 Latvijas Vēstnesis, 2000.
4. Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm (pieņemts 16.06.1999.) // Latvijas Vēstnesis, 1999.
5. Patentu likums (pieņemtas 15.02.2007.) // Ar grozījumiem 14.10.2010. Latvijas Vēstnesis, 2010.
6. Васильев Е.А., Гражданское и торговое право зарубежных государств: учеб. / отв. ред. Е.А. Васильев и А.С. Комаров. Т. II. 4-е изд., перераб. и доп. Москва, 2005.
7. Мендельсон М. Руководство по франчайзингу: Пер. с англ. Москва, 1995. 176 с.
8. European Franchise Report // European Franchise Federation. <http://www.efffranchise.com/Data/PUBLICATION%202012%20EFF%20FRANCHISE%20REPORT.pdf>. (05.11.2018)
9. Likumdošanas bāze frančaizinga attīstībai Latvijā., pilns teksts pieejams http://www.franchising.lv/new_site/lv/legislation_latvia.shtml, (06.11.2018.)
10. The EUROPEAN FRANCHISE FEDERATION// <http://www.efffranchise.com/> (05.11.2018.)

ЄВРОІНТЕГРАТИВНІ ОРІЄНТИРИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Колмакова Валентина,

*Україна, Державна установа «Інститут економіки
природокористування та сталого розвитку
Національної академії наук України», м. Київ
e-mail: vnkolmakova@gmail.com*

Аннотация. Цель статьи предусматривает рассмотреть особенности экологического предпринимательства в Украине и обосновать экономико-правовые основы и стратегические направления его развития в контексте аппроксимации законодательства Украины к праву ЕС в сфере охраны окружающей среды. Предложения по повышению эффективности экологического предпринимательства в условиях развития децентрализации управления и развертывания процессов евроинтеграции за счет активизации государственно-частного партнерства определяют новизну исследования.

Ключевые слова: децентрализация, экологическое право, евроинтеграция, предпринимательство.

Abstract. The purpose of the article is to consider the features of environmental entrepreneurship in Ukraine and to substantiate the economic and legal bases and strategic directions of its development in the context of approximation of the legislation of Ukraine to the EU's law in the field of environmental protection. The suggestions to improve the efficiency of environmental business in the context of decentralization of management development and the deployment of European integration processes through the intensification of public-private partnerships determine the novelty of the research.

Keywords: decentralization, environmental law, eurointegration, entrepreneurship.

Вступ. Серед низки сучасних викликів, які сьогодні стоять перед Україною, особливої актуальності набуває проблема реформування системи екологічного управління з урахуванням загальних процесів децентралізації та євроінтеграції, що передбачає пошук нових інноваційних форм господарської діяльності в контексті європейського екосистемного підходу. У цьому аспекті, спираючись на значний за-

рубіжний досвід, та з огляду на кризову екологічну ситуацію в Україні, необхідно по-новому розглянути екологічне підприємництво та обґрунтувати економіко-правові засади й стратегічні напрями його розвитку в контексті апроксимації законодавства України до права ЄС у сфері охорони довкілля, що й визначає мету дослідження.

Основна частина. В українському законодавстві підприємництво визначається як безпосередня самостійна, систематична, на власний ризик діяльність по виробництву продукції, виконанню робіт, наданню послуг з метою отримання прибутку, яка здійснюється фізичними та юридичними особами, зареєстрованими як суб'єкти підприємницької діяльності у порядку, встановленому законодавством [1].

У Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища» [2] зазначається, що невід'ємною умовою сталого економічного та соціального розвитку України є охорона навколишнього природного середовища, раціональне використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини. Тому суб'єкти підприємницької діяльності мають нести майнову та іншу встановлену законом відповідальність, у т.ч. кримінальну за спричинену шкоду навколишньому середовищу та здоров'ю людей. Стаття 40 цього закону передбачає додержання екологічних вимог при використанні природних ресурсів у підприємницькій діяльності, а саме:

а) раціонального і економного використання природних ресурсів на основі широкого застосування новітніх технологій;

б) здійснення заходів щодо запобігання псуванню, забрудненню, виснаженню природних ресурсів, негативному впливу на стан навколишнього природного середовища;

в) здійснення заходів щодо відтворення відновлюваних природних ресурсів;

г) застосування біологічних, хімічних та інших методів поліпшення якості природних ресурсів, які забезпечують охорону навколишнього природного середовища і безпеку здоров'я населення;

д) збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, що підлягають особливій охороні;

е) здійснення господарської та іншої діяльності без порушення екологічних прав інших осіб;

є) здійснення заходів щодо збереження і невиснажливого використання біологічного різноманіття під час провадження діяльності, пов'язаної з поводженням з генетично модифікованими організмами.

У цьому контексті екологічно відповідальне підприємництво в Україні має функціонувати згідно вимог екологічної безпеки, що передбачає не лише мінімізацію наслідків від негативного впливу своєї господарської діяльності на навколишнє природне середовище та їх компенсацію, але й проведення превентивних заходів щодо їх попередження. Проте сучасна модель індустріально-споживацького суспільства, яка досі є переважаючою в Україні, свідчить про протилежне і потребує кардинальних змін.

Ключовими факторами, що визначають перспективи розвитку екологічного підприємництва в сучасних умовах, насамперед, є наступні: широке запровадження міжнародних та національних екологічних стандартів; розвиток ринку екологічних товарів і послуг; підвищення екологічної свідомості споживачів тощо. Основні напрями екологізації підприємницької діяльності доцільно умовно розподілити на дві складові: організаційну та економічну. Організаційна складова передбачає вплив на суб'єктів підприємницької діяльності через встановлення та введення в дію низки екологічних стандартів та регламентів (моніторингу, ліцензування, сертифікації, маркування, екоаудиту тощо). Економічна здебільшого використовує ринкові стимули, що впливають на економічні інтереси суб'єктів господарювання (екологічне оподаткування, екологічне страхування, торгівля квотами (дозволами) на забруднення довкілля тощо).

Європейський вектор визначає сучасну національну стратегію наближення (апроксимації) законодавства України до права ЄС у сфері охорони довкілля, що фокусується на положеннях статті 363 Глави 6 «Навколишнє середовище» Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (2014 р.) і Додатку XXX до цієї Угоди, який містить 29 Директив по наступних 8 секторах: (1) екологічне управління та інтеграція екологічної політики у інші секторальні політики; (2) якість атмосферного повітря; (3) управління відходами та ресурсами; (4) якість води та управління водними ресурсами,

включаючи морське середовище; (5) охорона природи; (6) промислове забруднення та техногенна небезпека; (7) зміни клімату та захист озонового шару; (8) генетично модифіковані організми.

Таким чином, у зазначеній Угоді про асоціацію закладено базові основи для співпраці між Україною й ЄС у сфері екологічної політики й екологічного права, що потребує широкого запровадження екологічного підприємництва, особливо щодо реалізації спільних стратегічних цілей. У цьому сенсі заслуговує на увагу проект Закону України «Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року» № 9015 від 07.08.2018 р. [3]. Попри те, що в цілому зміст і структура зазначеного законопроекту враховують євроінтегративний напрям і спрямовані на розвиток людського капіталу й збереження навколишнього природного середовища, документ досі перебуває на стадії обговорення.

Зарубіжний досвід свідчить, що екологізація підприємництва сприяє не лише підвищенню економічної відповідальності бізнесу, але й акумулюванню та консолідації ресурсів держави та приватного бізнесу на пріоритетних напрямках господарської діяльності. Одним із найбільш ефективних механізмів доступу до приватних інвестицій може стати реалізація екологічних проектів на принципах публічно-приватного партнерства (ППП). У Зеленій книзі Європейської Комісії [4] акцентовано на необхідності залучення європейської спільноти, бізнесу та державного сектору в підготовку скоординованих та комплексних стратегій публічно-приватного партнерства.

Попри те, що Законом України «Про державно-приватне партнерство» [5], визначено основні організаційно-правові засади взаємодії державних партнерів з приватними та основні принципи такого партнерства на договірній основі, екологічний напрям у зазначеному документі представлений звужено (див. ст. 4 «Сфери застосування державно-приватного партнерства»).

Тоді як найбільш перспективними для екологічного підприємництва можуть бути наступні моделі PPP:

- модель власника (включає планування, організацію, фінансування, експлуатацію об'єктів на умовах PPP);
- орендна модель (укладення договорів на тривалий термін);

- модель лізингу (механізми поетапного викупу об'єкту);
- операторська модель (експлуатація об'єктів на умовах PPP);
- концесійна модель (часткова участь в отриманні платежів від користувачів на умовах PPP).

Результати. Таким чином, можна стверджувати, що екологічно відповідальне підприємництво в Україні сьогодні ще знаходиться на етапі свого розвитку й становлення. Європейський вектор, що включає ратифікацію екологічних конвенцій і підписання меморандумів та апроксимацію законодавства України до права ЄС у сфері охорони довкілля є початком процесу запровадження екосистемного європейського підходу до господарювання, що створює всі необхідні економіко-правові умови для відповідального еколога безпечного підприємництва з участю PPP.

Висновки. У процесі децентралізації управління, що супроводжується поглибленням економічної самостійності всіх суб'єктів господарювання, акценти зміщуються у площину задоволення конкретних територіальних інтересів суб'єктів господарювання, держави й бізнесу, де визначальним має стати вироблення інноваційних механізмів екологічного підприємництва на умовах PPP та підвищення інвестиційної привабливості території за рахунок переосмислення ролі природних ресурсів як активів сталого просторового розвитку у процесі господарювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ІНШИХ ДЖЕРЕЛ

1. Law of Ukraine “On Entrepreneurship” URL <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12> [in Ukrainian].
2. Law of Ukraine “On the Protection of the Environment” URL <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12> [in Ukrainian].
3. Draft Law “On the Strategy of Sustainable Development of Ukraine till 2030” № 9015 of 07.08.2018 URL: http://w1.l.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=645 [in Ukrainian].
4. Green Paper on public-private partnerships and community law on public contracts and concessions; Commission of the European Communities (2004), Brussels, 22 p.
5. Law of Ukraine “On Public-Private Partnership” URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404->.

6. Закон України «Про підприємництво» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12>.

7. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.

8. Проект Закону «Про Стратегію сталого розвитку України до 2030» № 9015 від 07.08.2018 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=645.

9. Green Paper on public-private partnerships and community law on public contracts and concessions; Commission of the European Communities. – Brussels, 30.4.2004. 22 p.

10. Закон України «Про державно-приватне партнерство» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404->

ПРОБЛЕМИ ТА ПОМИЛКИ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ КОМПЛЕКСУ ЗБАЛАНСОВАНИХ ПОКАЗНИКІВ KEY PERFORMANCE INDICATOR (KPI)

Гетьманська Валерія,

*студентка факультету «Менеджменту і маркетингу»,
групи 8.03.076.030.18. ІХарківський національний
економічний університет імення Семена Кузнеця, Україна,
e-mail: <leragetmanskaya123@gmail.com>*

Ковальова Вікторія,

*к.е.н., доц., Україна, Харківський національний
економічний університет імення Семена Кузнеця,
e-mail: vikakova04@gmail.com*

Анотація. В статье рассмотрены и проанализированы проблемы и ошибки, которые делают руководители и которые могут возникнуть при реализации на предприятии сбалансированных показателей key performance indicator (KPI). Предложены направления по их устранению.

Annotation. The article analyzes the problems and mistakes that managers make and which can arise when implementing the balanced key performance indicator (KPI) at the enterprise. Suggested directions for reducing them.

Keywords: management problems, efficiency, balanced indicators, effectiveness.

Сьогодні в менеджменті вітчизняних підприємств важливе місце займає стратегічне управління. При цьому для такого типу управління особливо важливою є проблема вибору найбільш суттєвих показників, які можуть служити індикаторами як сьогоdnішнього, так і, в першу чергу майбутнього успіху компанії, тобто «метрикою ефективності» за термінологією російського економіста Д. Бугрова [1].

Вітчизняні підприємства слідом за іноземними компаніями почали застосовувати методіку збалансованих показників (KPI) для оцінки підсумків функціонування компанії з одного боку та з іншого для відстежування просування до стратегічної мети. У зв'язку з цим ця тема є актуальною.

Метою цієї статті є дослідження ряду проблем і помилок, які можуть виникнути при розробці та впровадженні системи KPI на підприємстві.

Серед вчених які займаються дослідженням цієї проблеми можна визначити наступних: Д. Бугров, А. Филимонова, П. Лекомцев, П. Нивен та ін.

Слід відзначити, що якщо в компанії прийнято рішення почати використовувати KPI, то потрібно бути готовими до виникнення певних проблем на етапах розробки та впровадження проекту KPI.

1. Помилки на етапі розробки проекту KPI.

1. *Відсутність планування.* Перед початком проекту необхідно відповісти на три головні питання: навіщо він впроваджується у роботу (мета проекту), якого результату підприємство очікує за його підсумками та як / хто / що буде робити [2]. Бажано відповісти на ці питання в цифрах, будь то цифри підвищення продуктивності, зниження рівня плинності, утримання ключових співробітників, а також цифри бюджету, ресурсів, які необхідні для успішної реалізації проекту.

2. *Непрофесіоналізм розробників.* Майже всі проекти KPI, які зроблені не компетентними фахівцями приречені на невдачу. Впровадження KPI – це складний механізм, в якому нюанси впровадження дуже серйозно позначаються на колективі і фінансових показниках компанії.

3. *Непослідовність дій.* Впровадження KPI передбачає дуже багато підготовчих заходів, без яких працюючій системі не обійтися.